

V Praze dne 3. 6. 2022

Věc: Zásadní připomínky k zaslaným materiálům z jednání PS NSeSSL

Vážení kolegové,

dne 1.6.2022 byly mnou osobně při jednání pracovní skupiny k NSeSSL předloženy ústně podněty pro úpravu NSeSSL v souvislosti s přípravou „zákona o BIM“ a dále pak v souvislosti s platným zněním nového stavebního zákona.

Bohužel v obdržených materiálech jsme nenašli jejich zapracování, proto tyto připomínky posíláme ihned písemně z na jednání zmiňované analýzy, abyste je měli detailně k dispozici co nejdříve pro další rozvoj NSeSSL.

Tímto též žádáme o jejich zapracování, neboť mají zcela zásadní dopady na realizaci projektů v oblasti informačních modelů staveb a připravovaných projektů souvisejících s reformou stavebního zákona.

S pozdravem

Jaroslav Nechyba

ředitel odboru Koncepce BIM

1. Problematika odkazů do eSSL

Jak nový stavební zákon, tak i projekty související s digitálními modely staveb počítají s funkcí na základě §275 nového stavebního zákona, kde se uvádí :

§ 275 Spisová služba_

Orgány územního plánování a státní stavební správy vykonávají spisovou službu v elektronické podobě v elektronických systémech spisové služby. Při výkonu spisové služby mohou odkazovat na údaje a dokumenty uložené v národním geoportálu územního plánování, evidenci stavebních postupů a evidenci elektronických dokumentací._

Jinými slovy se rozšiřuje rozsah nutných funkcí pro zajištění výkonu spisové služby a to takovým způsobem, že v rámci spisové služby v systémech eSSL nebudou ukládány a evidovány dokumenty, ale odkazy do dalších informačních systémů.

Z našeho pohledu je tak nutná novelizace vyhlášky č. 259/2012 Sb. a souvisejícího Národního standardu pro eSSL a to zejména v těchto oblastech:

- a) zajištění správné funkcionality eSSL pro případy "uzavření spisu" obsahujícího odkazy do externích informačních systémů
- b) zajištění správné funkcionality eSSL v rámci skartačního řízení
- c) zajištění správné funkcionality vazby mezi eSSL a informačním systémem, na který "směřují" odkazy z eSSL, zejména pak zajištění funkčního rozhraní, v rámci kterého bude možné předávat nad rámec současných možností rozhraní dle Národního standardu též "stavové" informace s přímým dopadem na funkcionality eSSL - typicky se bude jednat o situaci, kdy pokud v rámci spisu v eSSL budou obsaženy namísto evidovaných dokumentů odkazy do jiných IS, tak bez komunikace se systémem, kam se odkazuje bude například znemožněno vyřazení dokumentů v cílovém systému a naopak bude jasně definován postup při změnách dokumentů, na které se odkazuje. Tj. je nutné nadefinovat ve vyhlášce podmínky a povinnosti, které bude nutné splnit v případě vazby mezi eSSL a jiným informačním systémem "odkazem" na dokument a k těmto situacím nadefinovat jasná pravidla na úrovni Národního standardu pro technické zajištění a jasná pravidla na požadavky "propojeného" systému - tj. například požadavek na

předávání informací o lhůtách úschovy mezi oběma systémy a podobně. Jinak by mohlo dojít k situaci, že by zdrojový systém vyřadil dokument z evidence a v eSSL by zůstal odkaz na již neexistující dokument.

Tato funkcionality je zcela zásadní s ohledem na již platnou legislativu a znění §275 nového stavebního zákona a je nutné, aby sada práv, povinností a technických požadavků byla zohledněna ve vyhlášce a Národním standardu před zahájením atestací - jinak dojde k situaci, že atestované systémy eSSL nebudou schopny plnit požadavky vyplývající z §275 nového stavebního zákona.

Navíc upozorňujeme, že v rámci připravovaného zákona o BIM a vytváření informačních modelů staveb bude možnost odkazů do či z eSSL jako jedna z hlavních požadovaných funkcionalit, neboť oblast stavebního zákona a problematiky BIM je velice provázaná.

Výše uvedené změny jsou nutné, neboť současné rozhraní nepočítá s komunikací jinak, než po stránce "výměny dokumentů" či jejich zpřístupnění. Nicméně je zcela nutné zajistit, aby v případě, kdy externí systém využívá data z eSSL tzv.

"Odkazem" tak aby na straně eSSL byla odpovídající funkcionality a např. po dobu platného odkazu z externích systémů eSSL nemohla měnit či dokonce smazat dokumenty, na které se odkazuje bez předchozí komunikace se systémem, ze kterého se odkazuje.

2. Problematika jmenných rejstříků

V rámci připravovaného zákona o BIM počítáme s nutností propojení systémů CDE se systémy eSSL pro zajištění řady funkčních požadavků, jeden z nich je využívání a aktualizace údajů evidovaných ve jmenných rejstřících.

Zde je nutné upozornit, že ačkoliv byl zákon o archivnictví a spisové službě z poslední 3 roky dvakrát významně novelizován a to zejména s ohledem na povinnost evidence údajů u určených původců ve jmenných rejstřících, tak do dnešního dne nedošlo k odpovídající novelizaci vyhlášky a Národního standardu.

Současné znění NSeSSL absolutně vůbec neřeší novelizaci zákona související s jmennými rejstříky a je nezbytně nutné, aby bylo možné nejen čerpat údaje (i pro CDE a podobně) ze jmenných rejstříků, ale i tyto aktualizovat, neexistuje též možnost předání informace o tom, že například v jiném informačním systému došlo ke skartaci dokumentů, na základě kterých byly evidovány údaje ve jmenných rejstřících a tudíž nelze naplnit zákonem stanovená pravidla pro výmaz údajů ze jmenných rejstříků.

Výše uvedený nesoulad mezi zákonem, vyhláškou a Národním standardem je nezbytně nutné vyřešit a současně pak přidat do NSeSSL jasné požadavky na rozhraní, které musí umožnit splnění výše popsané funkcionality.

Problematika jmenných rejstříků se netýká pouze stavebního řízení a digitálních modelů staveb, ale jedná se o zcela zásadní a obecný problém s dopady na všechny určené původce.

3. Problematika související s nařízením GDPR a zpracováním osobních údajů

Ačkoliv nařízení GDPR vstoupilo dne 25.5.2018 v účinnost, tak nebyly za více než 4 roky zapracovány dopady do vyhlášky a Národního standardu. Současné systémy eSSL dle současné vyhlášky a Národního standardu nejsou schopny naplnit požadavky nařízení GDPR v rozsahu článků 15 až 21.

Je nutné zajistit takové změny vyhlášky a NSeSSL, aby bylo možné:

- a) v rámci systémů eSSL zpřístupnit na žádost kopie veškerých osobních údajů, které jsou v rámci eSSL evidovány a to jak z metadat, tak z vlastních dokumentů. Tento požadavek je nutné zapracovat do Národního standardu takovým způsobem, aby systémy eSSL jej byly schopny automatizovaným způsobem zajistit, což v případě správného vedení jmenných rejstříků lze zcela automatizovat (s využitím údajů evidovaných dle § 64 odst. 5) písmeno g))
- b) v rámci systémů eSSL je též nutné zajistit správnou funkcionalitu v případě uplatnění práva na omezení zpracování a zejména pak práva na vznesení námítky, kdy nařízení zcela jasně popisuje jakým způsobem je nutné tyto situace řešit. Toto opět musí být definováno ve vyhlášce a zejména pak v NSeSSL
- c) v rámci NSeSSL je nutné zabezpečit právo na přenositelnost osobních údajů dle článku 20 - zde se bude jednat o požadavek na "export" odpovídajících údajů z eSSL ve strukturovaném, běžně používaném a strojově čitelném formátu
- d) v rámci systémů eSSL a zejména s ohledem na rozhraní výměnu dat mezi eSSL a dalšími informačními systémy zajištění oznamovací povinnosti dle článku 19 a to s ohledem na skutečnost, že v rámci automatizovaného zpracování dat prostředky výpočetní techniky, což je přesně případ eSSL je toto technicky možné a nelze argumentovat v případech eSSL nemožností řešení

Opět upozorňujeme, že s ohledem na připravované informační modely staveb a předpokládanou vazbou mezi CDE a eSSL očekáváme zajištění výše uvedené funkcionality, nicméně se dle našeho názoru tento problém týká všech vazeb mezi eSSL a dalšími systémy a v případech článků 15 až 21 jako povinnost, která již měla být zajištěna. Navíc s ohledem na změny legislativy a NSeSSL je nutné po 25.5.2018 při všech změnách výše uvedené požadavky nařízení zohlednit.

4. Další obecné požadavky

Současné znění vyhlášky a NSeSSL neodpovídá požadavkům jak jiných právních předpisů, tak ani požadavkům na architekturu a funkcionalitu moderních informačních systémů a je poplatné době vzniku. Toto se projevuje zejména pak na rozhraní definovaném v příloze NSeSSL, které neumožňuje nejen funkcionality dle bodů 1 až 3 výše uvedených, ale ani některé jednoduché funkce - zde se ztotožňujeme s některými připomínkami v dokumentu "Integrace_eSSL-EKIS_NSESSS-Připomínky_20220602", typickým příkladem je možnost rychlého jednoduchého zpřístupnění evidovaných dokumentů v eSSL externím systémům, též problematika tzv. výhradního vlastnictví způsobuje v aplikační praxi řadu problémů.

Dle našeho názoru bude nejlepším řešením návrh zcela nového rozhraní a stanovení přechodné doby, po jakou bude možné využívat i původní rozhraní s ohledem na zajištění zpětné kompatibility.

Požadavky na nové rozhraní:

1. Jednoznačné splnění bodů 1 - 3 uvedených v našich připomínkách
2. Rozhraní musí umožňovat nejen "výměnu dokumentů" ale též nové funkcionality tak, aby bylo možné některé služby související s výkonem spisové služby v eSSL inicializovat externě (včetně zajištění výměny stavových informací)
3. Podpora tzv. automatizovaného vyřizování, které přinesla novelizace vyhlášky 259/2012 Sb. před třemi lety, tj. aby bylo možné prostřednictvím rozhraní například zajistit automatizované vyřízení dokumentu nebo spisu
4. Zajištění tzv. práva na osvědčení o digitálním úkonu, neboť toto právo na základě zákona č. 12/2020 Sb. je nutné zajistit pro řadu životních situací a dle našeho názoru by mělo být řešeno zejména prostřednictvím systémů eSSL
5. Připravit "sadu" funkcí pro "vzdálené nahlížení do spisu"

Do budoucna považujeme za vhodné rozhraní rozšířit i o další funkce:

- neexistuje sad funkcí pro "vzdálené nahlížení" do eSSL
- neexistuje podpora pro identifikace uživatele přes on-line služby.

Požadavky dle bodů 1 - 3 považujeme za zásadní a s ohledem na znění dalších právních předpisů jako za minimálně nutné k jejich zapracování do vyhlášky a NSeSSL. Z požadavků bodu 4 jednoznačnou realizaci "rychlého zpřístupnění" dokumentů evidovaných v eSSL jiným informačním systémům (obdobný požadavek v materiálu "Integrace_eSSL-EKIS_NSESSS-Připominky_20220602" a bodu 4.2 a 4.3 týkající se možnosti volání některých funkcí v souvislosti s výkonem spisové služby prostřednictvím rozhraní.